

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

НАДОЛЬСЬКА ВІКТОРІЯ ІГОРІВНА

УДК 336.63

**ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМНО –
ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА
ПІДПРИЄМСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»)**

**Спеціальність 8.03050801 - Фінанси і кредит (за спеціалізованими
програмами)**

**АВТОРЕФЕРАТ
дипломної роботи
на здобуття освітнього ступеня «магістр»**

Тернопіль – 2017

Робота виконана на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Тимошик Наталія Степанівна,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент
Рожко Наталія Ярославівна,
доцент кафедри промислового маркетингу,
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

Захист відбудеться 25 лютого 2016 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні
екзаменаційної комісії №60 у Тернопільському національному технічному
університеті імені Івана Пулюя

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи. Розвиток підприємств з урахуванням сучасного ринкового середовища вимагає поглибленого дослідження ефективності господарської діяльності, а також зміни методів і форм управління. Системно-орієнтоване управління витратами розглядає об'єкт витрат як частку цілого і дає змогу глибше дослідити його та детально визначити причинно-наслідкові зв'язки між елементами об'єкта, їх чинниками та очікуваними результатами. Сутність проблеми забезпечення ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства на ринку полягає в реальній оцінці його потенціалу на основі аналізу впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища. Вирішення полягає у розробленні стратегії управління подальшим розвитком виробничо-господарської діяльності підприємства, зокрема й управління витратами.

Для покращення структури витрат та фінансового стану багато підприємств вдавалися до організації виробничо-господарської діяльності на основі реструктуризації чи реорганізації, однак часто це не давало позитивних результатів. Процес управління господарською діяльністю підприємств упродовж останніх років ускладнюється фінансово-економічною кризою. Статистичні дані засвідчують, що за останні три роки частка збиткових підприємств в промисловості України зросла з 32,5% до 48,2%. Значно збільшилась і сума збитків. Тому питання максимізації прибутку задля розвитку економічного потенціалу підприємств необхідно насамперед вирішувати на основі комплексного управління витратами на здійснення окремих виробничих процесів, функцій і видів господарської діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є обґрунтування та економічне оцінювання системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс».

На основі поставленої мети визначається низка завдань:

- уточнити сутність та особливості системно – орієнтованого управління витратами на підприємстві ;
- доповнити класифікацію методів системно-орієнтованого управління витратами підприємства;
- дослідити методику та організацію системного аналізу витрат підприємства;
- здійснити аналізування фінансового стану підприємства ПАП «Агропродсервіс»;
- провести операційний аналіз впливу витрат на фінансові результати ПАП «Агропродсервіс»;
- проаналізувати факторний аналіз витрат за економічними елементами підприємства;
- запропонувати формування системи контролювання витрат з урахуванням ризиків неефективного витрачання ресурсів;

- удосконалити організацію внутрішнього контролю в управлінні витратами сільськогосподарського підприємства;
- розробити системний підхід до управління витратами підприємства.

Об'єктом дослідження є оцінювання системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс».

Предметом дослідження є управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс».

Методи дослідження. При написанні роботи використовувалися наступні методи дослідження: порівняльного аналізу, синтезу, систематизації та узагальнення, факторний та операційний аналізи, статистичний аналіз, моделювання фінансового прогнозування. Вихідними даними при написанні дипломної роботи магістра слугували законодавчі та нормативні документи, навчально – методична література, наукові публікації в періодичних виданнях, фінансова та бухгалтерська звітність ПАП «Агропродсервіс» за період з 2011 по 2015 роки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у обґрунтуванні та економічному оцінюванні системно-орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві. Наукову новизну дипломної роботи магістра визначають такі результати:

- модель матриці ситуативного управління витратами для сільськогосподарських підприємств, яка дозволяє враховувати динаміку фінансового стану підприємства, виражену індексом прибутку та визначає напрями реалізації конкурентної стратегії підприємства;

- властивості методики системно-орієнтованого управління витратами підприємства які полягають у застосуванні належних інструментів для формування методів управлінських рішень та поєднанні справжніх і неформальних методів для прийому управлінських рішень;

- взаємозв'язок підсистем управління витратами сільськогосподарського підприємства. Системний підхід є засобом вирішення складних проблем, в його основі лежать наукові методи, які забезпечують одержання результатів відповідно до діяльності системи, і будь-яка система розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів, яка має вхід (ресурси), вихід (мету), зв'язок із зовнішнім середовищем та зворотний зв'язок.

Практичне значення дипломної роботи полягає у впровадженні на сільськогосподарських підприємствах запропонованих методичних рекомендацій щодо застосування системно-орієнтованого підходу в управлінні витратами та оцінювання його ефективності для підприємства ПАП «Агропродсервіс»; методичного підходу до визначення оптимальності витрат, який дає можливість враховувати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників, на зміну витрат сільськогосподарських підприємств.

Апробація результатів роботи та публікації. Основні положення та результати даного дослідження розглянуто та схвалено на таких конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем

у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль 22-24 вересня, 2016); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених та студентів «Актуальні проблеми, тенденції та перспективи розвитку економіки, фінансів та управління в контексті Європейської інтеграції» (Харків 21 квітня, 2016); П'ятій всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційні засади управління підприємствами в умовах сталого розвитку» (Тернопіль 25 березня, 2016).

Структура та обсяг дослідження. Робота складається із вступу, шести розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дослідження становить 140 сторінок. Робота містить 20 таблиць та 18 рисунків. Список використаних джерел налічує 81 найменувань; 15 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** подано загальну характеристику роботи: стан розробки наукової проблеми й актуальність роботи, мету і завдання роботи, об'єкт та предмет дослідження, охарактеризовано використані методи та інформаційну базу, описано наукову новизну і практичну значимість отриманих результатів.

У **першому розділі** «Теоретичні напрями дослідження системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві» висвітлено сутність витрат та концепцій управління ними, визначено місце витрат у системі управління підприємством, наведено класифікацію методів системно - орієнтованого управління витратами, розкрито особливості та розроблено методичні положення системно-орієнтованого управління витратами підприємства.

Підприємство не може ефективно розвиватись якщо постійно робитимуться спроби поліпшити виробничі чи інші характеристики одного його структурного підрозділу за рахунок інших підрозділів. Тому завданням системно-орієнтованого управління витратами є вибір раціонального варіанта рішення на рівні підприємства загалом з декількох можливих альтернатив, які повинні забезпечити насамперед оптимізацію витрат підприємства.

Щоб отримати оптимальний результат від здійснення витрат, необхідно враховувати не тільки обсяг, структуру та склад витрат, а і вплив чинників, які можуть змінювати їхню поведінку. Реалізація управлінських рішень щодо витрат повинна за інших однакових умов максимізувати прибуток та мінімізувати витрати підприємства.

Системно-орієнтоване управління витратами – це управління, за якого здійснення витрат розглядається як система і яке ґрунтується на неперервному дослідженні та удосконаленні елементів цієї системи, взаємозв'язків між ними і зовнішнім середовищем, механізмів перетворення вхідних ресурсів на вихідний результат. Необхідність застосовувати системно-орієнтоване управління витратами сільськогосподарського підприємства зумовлена: особливостями витрат як об'єкта управління, зокрема їх різноманітним складом та

взаємозв'язками; впливом на витрати значної кількості ймовірних чинників внутрішнього і зовнішнього щодо підприємства походження; потребою забезпечити досягнення цільового результату управління. Системно-орієнтований підхід передбачає, що, з одного боку, система управління витратами є окремою підсистемою системи управління виробничо-господарською діяльністю, а з іншого – складною динамічною системою, елементами якої є види витрат та їх чинники.

У другому розділі «Аналізування системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс» проаналізовано фінансовий стан сільськогосподарського підприємства ПАП «Агропродсервіс», проведено операційний та факторний аналізи витрат підприємства. Проведений аналіз фінансових результатів свідчить про наступне: підприємство працювало за аналізований період з досить позитивними показниками. Оцінюючи кінцевий результат діяльності підприємства, варто відмітити, що протягом 2011 – 2015 років на підприємстві відбувалось нарощення виробничих потужностей. Така політика, в свою чергу, заклала основу для розширення виробництва і як результат, зростання прибутку, що і спостерігається у 2015 році, коли прибуток підприємства склав 238 398 тис. грн., натомість у 2014 році прибуток дорівнював 100 327 тис. грн. Тому, зміни у структурі активу балансу за аналізований період, можна охарактеризувати як позитивні для діяльності підприємства, оскільки є можливість для нарощення обсягів виробництва і розширення сфери діяльності.

Також позитивними змінами в діяльності підприємства є: збільшення середньорічної вартості активів, збільшення середньорічної вартості основних засобів, збільшення середньорічної вартості власного капіталу, збільшення фонду оплати праці, розширення штату працівників, покращення фондівіддачі, збільшення прибутку, покращення продуктивності праці, збільшення заробітної плати працівників, збільшення рентабельності активів.

Було проведено операційний аналіз діяльності підприємства, та було виявлено те, що підприємство має гарні тенденції діяльності, оскільки повністю покриваються його постійні витрати, які в середньому дорівнюють 142 74,2 тис. грн. та формується фінансовий результат від операційної діяльності у розмірі 139 082,4 тис. грн., тобто підприємство має подальші можливості для розвитку.

Отже, ПАП «Агропродсервіс» вірно здійснює політику в сфері реалізації продукції, адже чистий дохід повністю покриває змінні витрати понесені безпосередньо при виробництві та покриваються постійні витрати і одержується певна сума прибутку від операційної діяльності.

Частка маржинального прибутку у чистому доході в середньому складає 32 %. Це означає, що на 1 грн. чистої виручки припадає 0,32 коп. маржинального прибутку, який йде на покриття постійних витрат та формування фінансового результату.

Аналіз за середніми даними свідчить, якщо ПАП «Агропродсервіс» зменшить виручку від реалізації на 86%, то товариство опиниться в точці

беззбитковості. А якщо виручка впаде на більший відсоток, то підприємство буде знаходитися в збитковій зоні. Таким чином, аналізуючи коефіцієнт запасу фінансової міцності, можна ствердно говорити, що підприємство має низький рівень ризику операційної діяльності. Отже, розрахований коефіцієнт відображає величину можливого зниження обсягу виробництва і реалізації без ризику непокрити свої затрати.

У третьому розділі «Ефективність застосування системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс» розроблено методичні рекомендації з вибору стратегії щодо управління витратами сільськогосподарського підприємства, визначено інструменти, які використовуються під час реалізації різновидів цієї стратегії, наведено їх класифікацію; запропоновано методичний підхід для визначення оптимальності витрат; сформовано інструментарій системно-орієнтованого управління витратами з урахуванням чинників впливу зовнішнього і внутрішнього середовищ підприємства; запропоновано систему внутрішнього контролю в управлінні витрат підприємства; запропоновано заходи покращення оптимізації витрат підприємства.

Було здійснено SWOT аналіз впливу зовнішніх чинників на середовище підприємства. За результатами аналізу виявлено що підприємство має високий потенціал щодо контролювання витрат своїх сильних сторін під впливом врахування існуючих ризиків неефективного витрачання ресурсів.

Система управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій управління, тобто функції повинні реалізовуватись через елементи управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат.

Використовуючи системний підхід для сільськогосподарського підприємства, доцільно виділяти такі елементи системи управління витратами підприємства:

1. Вхід системи – фінансові, матеріальні, інформаційні, трудові ресурси, нові технології, науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки.
2. Систему управління витратами у межах організаційної структури підприємства, у якій здійснюється планування, контроль, аналіз витрат.
3. Вихід системи – фінансовий чи інший кінцевий результат діяльності підприємства.

Отже, для оптимального використання ресурсів і забезпечення росту ефективності діяльності підприємства управління витратами підприємства вимагає системного підходу до їх вивчення, і запропонована модель взаємозв'язків підсистем управління дає змогу підвищити рівень здійснення цього процесу на сільськогосподарських підприємствах отримати максимальні як поточні, так і стратегічні результати.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» здійснено оцінку фінансово-економічних показників стану сільськогосподарської галузі; проаналізовано конкурентне середовище підприємства та здійснена динаміка

показників прибутковості сільськогосподарських підприємств Західного регіону.

Головною проблемою сільськогосподарських підприємств України є низька рентабельність виробництва. На даний час, в Україні немає достатньої кількості засобів для підтримки і стимулювання розвитку сільськогосподарської галузі, саме тому в деяких випадках варто звернути увагу на іноземних інвесторів.

Сільське господарство є однією з основних галузей економіки будь якої країни, тому наша держава повинна допомагати підприємствам, що працюють в даній галузі і створювати необхідний для їх діяльності інвестиційний клімат. Сільське господарство спочатку є малоприбутковим бізнесом в сфері інвестицій, та забезпечивши його підтримкою з боку держави, вже дуже скоро може стати пріоритетною галуззю інвестування. Тому питання інвестицій в сільське господарство, є ключовим в розвитку економіки нашої країни.

Основним конкурентом у секторі рослинництва є агрохолдинг «Мрія». Однак дана конкуренція не є агресивною та не несе загрози для розвитку ПАП «Агропродсервіс». Відсутність у агрохолдингу «Мрія» тваринницького напрямку, а в ПАП «Агропродсервіс» – сектору виробництва цукру знижує імовірність збігу інтересів двох компаній.

Основними конкурентами на ринку свиней є ТОВ «Даноша» (Івано-Франківська область) та ТОВ «Галичина-Захід» (Львівська область). Однак ринок не є насичений виробниками, що також знижує імовірність перетину інтересів.

За результатами дослідження динаміки показників прибутковості сільськогосподарських підприємств Західного регіону виявлено нестабільність і неоднорідність їх розвитку, що проявляється у великій варіації параметрів розмірності прибутковості, якості прибутковості та потенціалу прибутковості. Виявлено значний вплив зовнішнього середовища функціонування аграрних підприємств на рентабельність сільськогосподарського виробництва.

У п'ятому розділі «**Економічне обґрунтування шляхів удосконалення системи управління витратами**» запропоновано розглянути ефективність управління витратами за критерієм економічності, який дозволяє порівняти витрати підприємства з його доходами. Здійснивши аналіз ефективності управління витратами за критерієм економічності, можна сказати, що менеджмент підприємства ПАП «Агропродсервіс» здійснює ефективну політику. Застосувавши відкориговану систему управління витратами ми спрогнозували зниження умовно-постійних витрат на 5%, а також зростання товарообороту і відповідно умовно-змінних витрат на 5%. Відносна економія витрат може бути визначена як в цілому по підприємству, так і за його структурними підрозділами й окремо за витратами, пов'язаними з оплатою праці робітників підприємства.

Для підприємства ПАП «Агропродсервіс» запропонована модель матриці ситуативного управління витратами, яка дозволяє враховувати динаміку фінансового стану підприємства, виражену індексом прибутку та визначити

напрями реалізації конкурентної стратегії підприємства. Найкращим типом управління витратами для даного підприємства є удосконалення існуючих продуктів, при даному типі підприємству потрібно звернути увагу на: значний обсяг інвестицій, широкий асортимент продукції та прогресивні технології.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» встановлено, що на підприємстві ПАП «Агропродсервіс» відповідальність за охорону праці покладено на керівника підприємства та інженера з охорони праці. В закладі функціонує затверджена наказом керівника постійно діюча комісія по навчанню та перевірці знань з питань охорони праці навчання працівників. Відповідно до порядку проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці проводяться інструктажі з охорони праці, тематичне навчання для різних категорій працівників.

Проведений аналіз стану охорони праці на підприємстві ПАП «Агропродсервіс» показує, що за останні роки покращилися умови праці працівників, але стан охорони праці на підприємстві ще не відповідає повністю всім вимогам, які ставляться в галузевих нормах. Тому, можна запропонувати звернути увагу керівників на покращення умов праці, комфортного місця для роботи працівників, особливо для тих які мають шкідливі умови праці.

ВИСНОВКИ

В даному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення та науково – практичне вирішення проблеми щодо обґрунтування та економічного оцінювання системно – орієнтованого підходу до управління витрат на підприємстві ПАП «Агропродсервіс». Результати досліджень дають змогу сформулювати такі висновки:

1. Аналіз різноманітних літературних джерел, дозволяє констатувати той факт, що на теоретичному рівні під системно – орієнтованим підходом до управління витрат розглядається процес здійснення витрат як особливу систему, ґрунтується на неперервному дослідженні та удосконаленні елементів цієї системи, взаємозв'язків між ними і зовнішнім середовищем, механізмів перетворення вхідних ресурсів на вихідний результат. Необхідність застосування такого управління обумовлюється: особливостями витрат як об'єкта управління, зокрема їх різноманітним складом та взаємозв'язками; впливом на витрати значної кількості чинників внутрішнього і зовнішнього щодо підприємства походження; потребою у забезпеченні досягнення цільового результату управління.

2. Визначено, що системний підхід до управління витратами є способом вирішення проблематичних питань, тому що в його основі полягають наукові методи і воно забезпечує отримання результатів відповідно до роботи системи. Особливість системного підходу до управління даним підприємством виходить з того, що в можливих межах об'єкт досліджується як єдине з врахуванням внутрішніх взаємозв'язків між окремими частинами і

зовнішніх зв'язків з другими системами та об'єктами. Використання системного підходу для прийняття управлінських рішень дасть можливість підприємству збільшити дохідність і рентабельність діяльності, підвищити конкурентоспроможність продукції та фінансову стійкість на ринку.

3. Порівнявши показники фінансової діяльності підприємства ПАП «Агропродсервіс», визначено, що масштаби діяльності підприємства за період 2011 – 2015 рр. поступово зростали, і на кінець 2015 року баланс підприємства становить 926 144 тис. грн., натомість у 2014 році – 705 713 тис. грн., тобто середньорічний темп росту активів склав 31,24 %. В структурі активів ПАП «Агропродсервіс» протягом аналізованого періоду частка необоротних і оборотних активів поділена майже порівну, тобто знаходиться в межах 50 %, що зумовлено специфікою діяльності товариства. Так, на 2015 рік сума необоротних активів становила 485 229 тис. грн. Дане значення у 2013 році складало – 342 841 тис. грн., а у 2014 році – 409 493 тис. грн., тобто можна говорити про присутність проведення політики модернізації обладнання на підприємстві.

4. Протягом 2011 – 2015 років на підприємстві відбувалось нарощення виробничих потужностей. Така політика, в свою чергу, заклала основу для розширення виробництва і як результат, зростання прибутку, що і спостерігається у 2015 році, коли прибуток підприємства склав 238 398 тис. грн., натомість у 2014 році прибуток дорівнював 100 327 тис. грн. Тому, зміни у структурі активу балансу за аналізований період, можна охарактеризувати як позитивні для діяльності підприємства, оскільки є можливість для нарощення обсягів виробництва і розширення сфери діяльності. Підприємству ПАП «Агропродсервіс» притаманна така політика формування капіталу, при якій надається перевага власним коштам та поточним зобов'язанням. Позиковий капітал підприємства носить в основному короткостроковий характер і спрямований перш за все на поповнення запасів підприємства та оновлення транспортної техніки підприємства.

5. Вважаємо, що для ефективної організації внутрішнього контролю в управлінні витрат на підприємстві ПАП «Агропродсервіс» доцільно здійснити його автоматизацію та створити посаду внутрішнього аудитора, який буде здійснювати контроль за управлінням витрат, за окремими підрозділами підприємства, дасть змогу виявити резерви та перспективні напрямки розвитку виробництва, посилить контроль за формуванням та розподілом прибутків.

6. Запропоновано модель особливостей управління витратами сільськогосподарського підприємства на основі системного підходу. Дана модель дає змогу підвищити рівень здійснення взаємозв'язків підсистем управління витратами на сільськогосподарських підприємствах, отримати поточні так і стратегічні результати. Основною складовою підприємства в системі управління витратами є саме механізми управління витратами компанії, де собівартості продукції та розподілу загальних витрат на змінні та постійні привертається найбільша увага.

7. Запропоновано систему ефективності управління витратами за критерієм економічності, яка складається з таких показників, як: рівня витрат, індексу витрат, коефіцієнту співвідношення витрат та доходів, індексу коефіцієнту співвідношення витрат та доходів, показника відносної економії операційних витрат. Здійснивши аналіз ефективності управління витратами за критерієм економічності, можна сказати, що менеджмент підприємства здійснює ефективну політику. Запропонована система оцінки ефективності управління витратами даного підприємства дозволить: реалізувати системний підхід до оцінки ефективності управління витратами; надати кількісну та якісну характеристику здійснених витрат; оцінити ступінь досягнення поставлених підприємством цілей.

8. Розроблено модель матриці ситуативного управління витратами. Дана матриця дозволяє вибрати підходи до управління витратами, що відповідають стратегічному положенню підприємства в певний проміжок часу. Для підприємства ПАП «Агропродсервіс» на даний час притаманний четвертий сектор матриці ситуативного управління, який дозволяє удосконалювати існуючі продукцію та виробничі процеси.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Поправська В. Вдосконалення процесу управління витратами в діяльності сільськогосподарських підприємств / Поправська Вікторія, Тимошик Наталія // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, 22-24 вересня 2016 року—Т.: Крок, 2016—С. 115-117.

2. Поправська В. Обґрунтування оптимальної моделі управління витратами/Поправська Вікторія, Тимошик Наталія//Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів «Актуальні проблеми, тенденції та перспективи розвитку економіки, фінансів та управління в контексті Європейської інтеграції», 21 квітня 2016 року — Харків: Крок, 2016—С. 131-132.

3. Поправська В. Стратегічний потенціал підприємства в системі антикризового управління/Поправська Вікторія, Машлій Галина//Матеріали п'ятої всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні засади управління підприємствами в умовах сталого розвитку», 25 березня 2016 року— Т.: Крок, 2016—С. 133.

АНОТАЦІЯ

Надольська В.І. Обґрунтування та економічне оцінювання системно-орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві, на прикладі ПАП «Агропродсервіс». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами). – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Об'єктом дослідження є оцінювання системно - орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс».

Метою магістерської роботи є дослідити та проаналізувати економічне оцінювання системно - орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс».

Методи дослідження. При написанні роботи використовувалися наступні методи дослідження: порівняльного аналізу, синтезу, систематизації та узагальнення – для уточнення сутності понять «система управління витратами підприємства» та «системно-орієнтоване управління витратами підприємства», факторний та операційний аналізи, статистичний аналіз, моделювання фінансового прогнозування.

У даній роботі досліджено теоретичні напрями дослідження системно-орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві. Здійснено аналіз системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс». Запропоновано ефективне застосування системно – орієнтованого підходу до управління витратами на підприємстві ПАП «Агропродсервіс».

Ключові слова: витрати, управління витратами, системно – орієнтоване управління, ефективність, оптимальність витрат.

ANNOTATION

Nadolska V. I. Substantiation and economic assessment of system-oriented approach to enterprise cost management (PJSC “Agroprodservice” as a case study) - Manuscript.

Research on obtaining education level "Master" in the specialty 8.03050801 "Finance and Credit"(according to special programmes). - Ternopil Ivan Puluj National Technical University - Ternopil, 2017.

The object of the study is the evaluation system - oriented approach to cost management in the enterprise PAP "Agroprodservice."

The purpose of the master's work is to investigate and analyze the economic evaluation system - oriented approach to cost management in the enterprise PAP "Agroprodservice."

Research methods. When writing the work used the following methods: comparative analysis, synthesis, and synthesis systematyzatsiyi - to clarify the nature of the concepts of "enterprise cost management system" and "system-oriented enterprise cost management", factor and operational analysis, statistical analysis, modeling, financial forecasting.

In this paper, the theoretical lines of research systems-oriented approach to cost management in the enterprise. The analysis system - oriented approach to cost management in the enterprise PAP "Agroprodservice." An effective enforcement system - oriented approach to cost management in the enterprise PAP "Agroprodservice."

Key words: expenses, expense management, system - oriented management, efficiency, optimal costs.